

Ministerie van Binnenlandse Zaken en  
Koninkrijksrelaties

TER INFORMATIE

Aan  
Van

Minister van BZK  
(10)(2e) (CZW)  
en (10)(2e)  
(D&B)

Directie Constitutionele  
Zaken en Wetgeving  
Afdeling Staatsinrichting en  
Bestuur

Contactpersoon  
(10)(2e)  
T (10)(2e)

Datum  
25 maart 2020

Kenmerk  
2020-0000162178

Bijlage(n)  
1

Samengewerkt met  
- VWS  
- J&V

# nota

Maatregelen lijkbezorging i.v.m. coronavirus

## Aanleiding

- De corona-uitbraak heeft geleid tot vragen en zorgen in de uitvaartbranche en van artsen over de lijkbezorging (begraven/cremeren). In de situatie dat het aantal coronadoden de komende dagen of weken zeer zou toenemen, zal dit grote druk leggen op de uitvoeringspraktijk, zoals de capaciteit in mortuaria, de schouw, de termijnen en andere procedures die in de Wet op de lijkbezorging (Wlb) geregeld zijn. Snel handelen is dan geboden om ervoor te zorgen dat lijkbezorging goed blijft verlopen.
- Ter voorbereiding op die situatie hebben BZK, VWS en J&V geïnventariseerd welke maatregelen burgemeesters en voorzitters van veiligheidsregio's kunnen treffen, met behoud van belangrijke uitgangspunten van de Wlb.
- Vanmiddag in het MCCB kan dit onderwerp ook aan de orde zijn.

## Advies/actie

- Kennisnemen van het overzicht van maatregelen (bijlage).

(11)(1)

## Kern

- Op dit moment is het standpunt van het RIVM dat de hygiënemaatregelen die de uitvaartbranche normaal hanteert voldoende zijn en dat het lichaam van de overledene op een normale manier behandeld, vervoerd en opgebaard kan worden. Er zijn nog geen capaciteitsproblemen of achterstanden.
- Als toch capaciteitsproblemen ontstaan of het RIVM adviseert tot aanvullende maatregelen, dan kunnen burgemeesters van afzonderlijke gemeenten op grond van de Wlb nu al de nodige maatregelen treffen tegen besmettingsgevaar van infectieuze lijken, waaronder coronaoverledenen, en zij kunnen afwijken van de termijn om pas na 36 uur en binnen 6 werkdagen te begraven/cremeren. De voorzitters van de veiligheidsregio's kunnen als de situatie daar acuut om vraagt in afwijking van de Wlb eveneens direct met noodbevelen aanwijzingen geven over het bewaren en vervoeren van lichamen, gebruik van gebouwen vorderen om tijdelijk als mortuarium in te

**Datum**  
25 maart 2020  
**Kenmerk**  
2020-0000162178

- richten en aanwijzingen aan gemeenten, begraafplaatsen en crematoria om zelfs 24 uur per dag gelegenheid te bieden voor begraven/crematie.
- De hiervoor genoemde maatregelen en aanwijzingsbevoegdheden kunnen ook generiek in een noodverordening geregeld worden. Als de situatie dat vergt, kan hiertoe door VWS een opdracht gegeven worden op grond van de Wet publieke gezondheid. Dat is nog niet aan de orde, maar met het nu gemaakte overzicht liggen de scenario's klaar.
  - Sommige artsen geven in overweging over te gaan tot verplicht cremeren. Dit is niet de richtlijn van het RIVM. Het is ook niet nodig hiertoe over te gaan: een goed alternatief is het loslaten van termijnen, zodat sneller begraven/gecremeerd kan worden of lichamen juist langer bewaard worden als achterstanden ontstaan, in combinatie met de inrichting van tijdelijke mortuaria. Als het RIVM toch dringend zou adviseren tot verplichte crematie, stuit dit op grondrechtelijke bezwaren (godsdienstvrijheid), en kan veel weerstand worden verwacht.

Communicatie: over deze maatregelen wordt niet gecommuniceerd met het publiek en de branche.

Naar aanleiding van vragen over de maatregelen voor uitvaartplechtigheden en regulier uitstel van termijnen, onder andere als repatriëring naar het buitenland voor begraving vertraagd is, zijn wel Q&A's gepubliceerd op [rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl).

Volgende processtap: Als de situatie vergt dat generiek in de noodverordening wordt afgeweken van termijnen en aanvullende aanwijzingsbevoegdheden geregeld worden, zal dit door het MCCB besloten worden en door VWS als een opdracht voor de veiligheidsregio's worden vormgegeven.